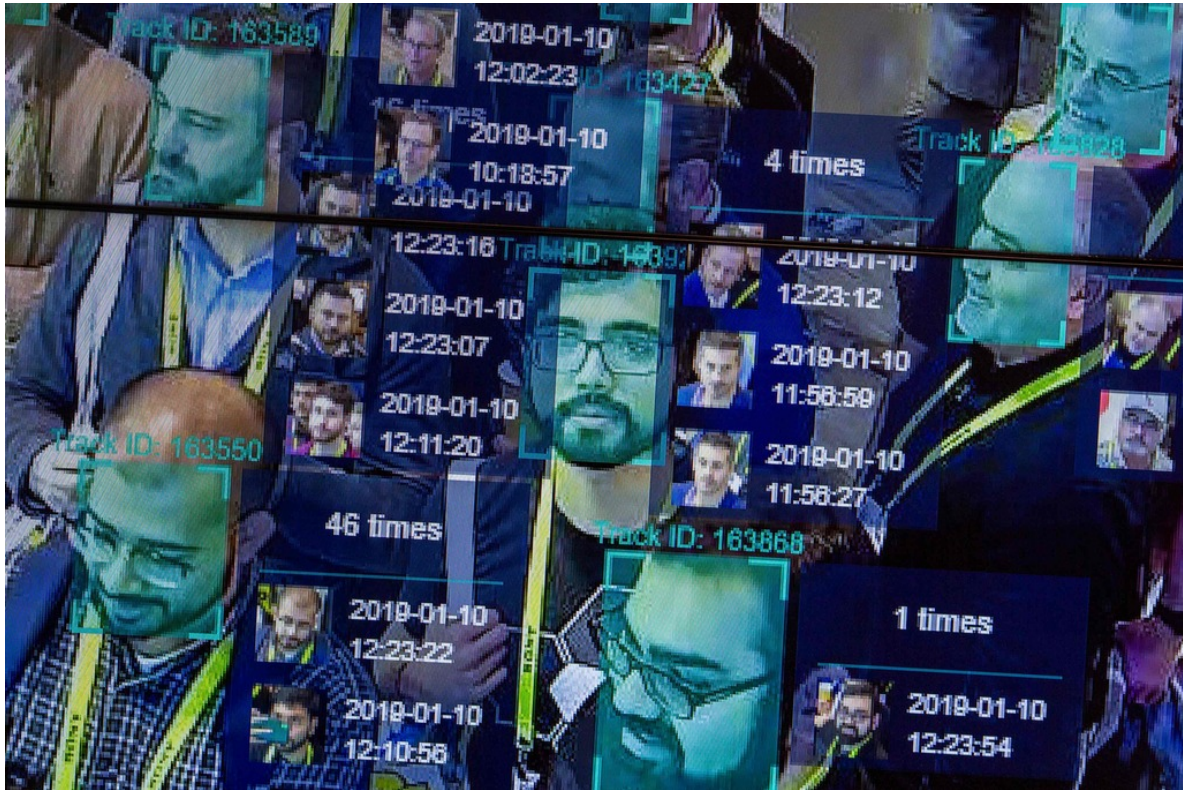

Europese privacywaakhond: verbod op elke vorm van gezichtsherkenning in openbare ruimte

DEMONSTRATIE VAN GEZICHTSHERKENNING MET BEHULP VAN KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE OP EEN ROBOTTEENTONSTELLING, LAS VEGAS, 2019. FOTO AFP

Geen enkele vorm van gezichtsherkenning in Europese straten, winkelcentra en andere plekken in de openbare ruimte. En geen kunstmatige intelligentie die mensen indeelt op basis van etniciteit, geslacht of seksuele voorkeur.

NIELS WAARLO, PIETER SABEL

Dat wil de Europese koepel van privacytoezichthouders, waartoe in Nederland de Autoriteit Persoonsgegevens behoort. Die European Data Protection Board (EDPB) vindt de risico's van gezichtsherkenning te groot en een bedreiging voor de open samenleving. Ook andere vormen van verzameling van biometrische gegevens, zoals stemherkenning, moeten worden verboden.

Camera's die nu al op straat hangen zien al dat er iemand is. Combineer je die met gezichtsherkenning, dan zien ze ook wie dat is. Dat maakt van elke Europese burger een wandelende streepjescode van wie alles in de gaten wordt gehouden, waarschuwt Aleid Wolfsen, voorzitter van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en vicevoorzitter van de EDPB.

Zijn organisatie reageert op een wetsvoorstel van de Europese Commissie uit april. Voor het eerst worden daarin regels opgesteld waaraan iedereen zich moet houden die kunstmatige intelligentie maakt. De regels zijn er om burgers van lidstaten te beschermen tegen misbruik. De Europese toezichthouders gaan in hun advies verder dan de Commissie.

Zo staat de Commissie nog uitzonderingen toe voor het inzetten van gezichtsherkenning door wetshandhavers. Dat is Wolfsen te generiek. Hij vindt dat een verbod het uitgangspunt moet zijn, juist om de vrije samenleving te beschermen.

'Vrijheid is de norm. Sta je camera's toe met software die iedereen kan herkennen om zo criminaliteit te voorkomen of af en toe een crimineel te pakken, dan zijn doel en middel totaal met elkaar in disbalans.'

De toezichthouders willen een volledig verbod op kunstmatige intelligentie die mensen indeelt op basis van geslachtskenmerken of huidskleur omdat het discriminatie in de hand werkt. Ook kunstmatige intelligentie die kijkt naar emoties, bijvoorbeeld gezichtsuitdrukking of gedrag en zo denkt te kunt vertellen of een werknemer afgeleid is of niet goed in zijn vel zit, wil de EDPB bij wet verbieden. Het oordeel van de software blijkt vaak niet te kloppen.

Gebruik van gezichtsherkenning in de openbare ruimte is verboden in Nederland onder voorwaarden. Mensen die worden gefilmd moeten uitdrukkelijk instemmen of er moet sprake zijn van een zwaarwegend algemeen belang.

De Autoriteit Persoonsgegevens die naleving van de regels controleert, vat beide voorwaarden niet lichtzinnig op, bleek toen ze eind 2020 een Nederlandse supermarkt formeel waarschuwde. Die had camera's met gezichtsherkenning opgehangen om mensen met een winkelverbod er bij de ingang al uit te pikken.

Bordjes stelden het winkelende publiek op de hoogte, maar 'wie zwijgt stemt toe', telt niet als toestemming, oordeelde de Autoriteit Persoonsgegevens. Het doel, beveiliging tegen mensen met een winkelverbod, was ook niet zwaarwegend genoeg om het middel te verantwoorden.

De voorstellen van de Europese Commissie gaan naar het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie, die ze beoordeelt en behandelt. In aanloop had de Commissie de Europese toezichthouders om dit advies gevraagd. De wetgeving treedt naar verwachting over een jaar of twee, drie in werking.
